Spørgeark

Læsekasse: Teknologiforståelse i dansk – mellemtrin og udskoling

Sådan bruger du spørgearket:

Eleverne kan bruge arket individuelt, i grupper eller som forberedelse til debat, essay, podcast, paneldiskussion eller litterær analyse.

Du kan udvælge hvor mange og hvilke spørgsmål dine elever skal arbejde med og printe disse til dem.

Vær opmærksom på at ikke alle spørgsmål passer til alle bøger. Men de fleste spørgsmål kan bruges med alle bøger i læsekassen.

Før læsning

1. Hvilken digital teknologi eller digital kultur forventer du, at bogen undersøger?
2. Hvilke konflikter forbinder du med dette emne?
3. Hvilke muligheder kan teknologien give unge?
4. Hvilke risici kan teknologien skabe?
5. Hvilke spørgsmål om ansvar, etik eller magt tror du, bogen kan rejse?
6. Hvem tror du, får mest ud af teknologien i bogen — og hvem betaler prisen?

Under læsning

A. Teknologianalyse

1. Hvilken teknologi er central i fortællingen?
2. Er teknologien bare et redskab, eller er den med til at styre handlingen?
3. Hvilke data, billeder, beskeder, videoer eller spor bliver skabt?
4. Hvem har adgang til disse digitale spor?
5. Hvem mister kontrol over noget digitalt?
6. Hvordan påvirker teknologien relationerne mellem personerne?
7. Hvilke normer eller usynlige regler opstår omkring teknologien?
   Fx svarhastighed, likes, deling, popularitet, synlighed, gaming-performance, status.
8. Er der algoritmer, platformlogik eller belønningssystemer i spil?
   Fx likes, views, streaks, ranking, anbefalinger, notifikationer eller belønninger.
9. Hvordan påvirker teknologien personernes valg?
10. Kunne konflikten være sket uden teknologien? Hvorfor/hvorfor ikke?

© Alinea 2026

Spørgeark

Læsekasse: Teknologiforståelse i dansk – mellemtrin og udskoling

---

B. Identitet og fællesskab

1. Hvordan bruger personerne teknologi til at vise, hvem de er?
2. Er der forskel på deres digitale identitet og deres identitet offline?
3. Hvem bliver inkluderet i fællesskabet?
4. Hvem bliver ekskluderet?
5. Hvilke mekanismer skaber pres?
   Fx frygt for at gå glip af noget, social status, likes, gruppepres, konkurrence, romantik, ensomhed.
6. Hvordan påvirker teknologien hovedpersonens selvbillede?
7. Er der nogen, der performer for andre? Hvad får de ud af det?
8. Hvad koster det dem?

C. Etik og ansvar

1. Hvem har ansvar for konflikten i bogen?
   - hovedpersonen
   - vennerne
   - klassen
   - forældrene
   - lærerne
   - platformen
   - publikum/følgere
   - samfundet
2. Er ansvaret individuelt, fælles eller teknologisk?
3. Hvornår bliver en digital handling alvorlig?
   Fx deling, stalking, hetz, overvågning, gruppepres, manipulation, trusler.
4. Er det værre, når noget ubehageligt sker digitalt, fordi det kan gemmes, deles og gentages?
5. Hvilke grænser bliver overskredet i bogen?
6. Hvem burde have grebet ind?
7. Hvorfor griber de måske ikke ind?
8. Hvad siger bogen om tilskuere — altså dem, der ser med, liker, deler eller ikke gør noget?

© Alinea 2026

Spørgeark

Læsekasse: Teknologiforståelse i dansk – mellemtrin og udskoling

---

D. Magt og platforme

1. Hvem får opmærksomhed?
2. Hvem bliver usynlig?
3. Hvilken rolle spiller publikum, følgere eller klassekammerater?
4. Hvilken rolle spiller platformens design?
   Fx at det er let at dele, svært at stoppe rygter, nemt at være anonym, nemt at sammenligne sig.
5. Hvis du skulle ændre én funktion i teknologien fra bogen, hvad skulle det være?
6. Ville konflikten have været mindre alvorlig, hvis teknologien var designet anderledes?
7. Hvordan kunne man designe teknologien mere ansvarligt?

Efter læsning

E. Fortolkning og budskab

1. Hvad er bogens vigtigste teknologiske tema?
2. Hvad er bogens vigtigste menneskelige tema?
3. Hvordan hænger de to sammen?
4. Hvilket syn på teknologi viser bogen?
   - Teknologi som mulighed
   - Teknologi som trussel
   - Teknologi som forstærker af menneskelige problemer
   - Teknologi som fællesskab
   - Teknologi som kontrol
   - Teknologi som flugt
5. Er bogen kritisk over for teknologien, personerne eller kulturen omkring teknologien?
6. Hvilke valg kunne have ændret historien?
7. Hvilken scene viser tydeligst bogens budskab?
8. Hvilket spørgsmål står du tilbage med?

© Alinea 2026

Spørgeark

Læsekasse: Teknologiforståelse i dansk – mellemtrin og udskoling

---

F. Perspektivering

1. Hvilke aktuelle digitale problemstillinger minder bogen om?
2. Hvordan kan bogen bruges til at diskutere unges digitale liv?
3. Hvilke rettigheder er relevante?
   Fx privatliv, samtykke, ytringsfrihed, retten til ikke at blive udstillet, retten til hjælp.
4. Hvad betyder digital dannelse i forhold til bogen?
5. Hvad betyder teknologiforståelse i forhold til bogen?
6. Er løsningen på problemet i bogen personlig, social, teknologisk eller politisk?
7. Hvad bør skolen lære elever om dette emne?
8. Hvad bør voksne forstå bedre om unges digitale liv?

Afsluttende opgaver til udskoling

Vælg én.

Opgave 1: Dilemma-analyse

Beskriv et centralt dilemma fra bogen.

1. Hvad er situationen?
2. Hvem er involveret?
3. Hvilke valg har hovedpersonen?
4. Hvad taler for hvert valg?
5. Hvad taler imod hvert valg?
6. Hvilken rolle spiller teknologien?
7. Hvad ville du anbefale — og hvorfor?

Opgave 2: Teknologien på anklagebænken

Skriv et kort indlæg, hvor du diskuterer:

Er det teknologien, personerne eller fællesskabet, der har mest ansvar for det, der sker i bogen?

Du skal bruge mindst to konkrete eksempler fra bogen.

© Alinea 2026

Spørgeark

Læsekasse: Teknologiforståelse i dansk – mellemtrin og udskoling

Opgave 3: Design en bedre løsning

Forestil dig, at du skal redesigne den app, platform, teknologi eller det spil, der optræder i bogen.

Besvar:

1. Hvilket problem skal løses?
2. Hvem skal løsningen hjælpe?
3. Hvilken funktion vil du tilføje eller ændre?
4. Hvordan skal funktionen virke?
5. Hvilke nye problemer kan din løsning skabe?
6. Hvordan vil du teste, om løsningen virker?

© Alinea 2026